

Filmtaak:

Inleiding

Ik heb een les geschiedenis uitgewerkt voor het 4^e middelbaar ASO. De les vormt het sluitstuk van een lessenreeks over het onderwerp 'De Amerikaanse Revolutie (1773-1783)'. Anders dan de voorgaande lessen, staat deze les echter niet in het teken van het verwerven van nieuwe inhoud over de Amerikaanse Revolutie maar wel van het aanleren van een historisch-kritische manier om historische speelfilms te analyseren. Concreet zullen de leerlingen aan de slag gaan met de Amerikaanse film 'The Patriot' (2000) geregisseerd door de Duitse filmregisseur Roland Emmerich.

De film handelt over het fictief personage Benjamin Martin, een oorlogsveteraan uit de Frans-Indiaanse Oorlog (1754-1763), die als weduwnaar samen met zijn zeven kinderen leeft op een plantage in Zuid-Carolina. Bij de uitbraak van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog houdt Martin zich initieel afzijdig, terwijl zijn oudste zoon de wapens opneemt in het Continentaal Leger. Na een ingrijpende confrontatie met de Britse kolonel Tavington waarbij Martin zowel zijn plantage kwijtraakt als zijn jongere zoon Gabriel verliest, beslist Martin alsnog om opnieuw de wapens op te nemen en leidt nu een milite troepenmacht die het opneemt tegen de troepen van Engeland.

De les zal in totaal twee lesuren in beslag nemen. Concreet krijgen de leerlingen een opdrachtenbundel waarin verschillende vragen over diverse fragmenten uit de film moeten worden opgelost. De leerlingen mogen voor het oplossen van de vragen samenwerken in groepjes van drie studenten. De les gaat door in een computerlokaal waar ook de leerkracht aanwezig is om enerzijds te helpen bij eventuele vragen en anderzijds bijsturing te geven waar nodig. De vragen zijn gestructureerd op basis van het model van Chris Vos die een onderscheid maakt tussen drie analyseniveaus: filmisch, narratief en symbolisch. Het is de bedoeling dat de leerlingen al doende leren werken met dit analysemodel waardoor zij in de toekomst op een historisch-kritische manier films kunnen analyseren.

Leerplandoelstellingen (Leerplan GO!, nr. 2012/010)

- 81 door de leraar aangereikte of zelf gevonden informatie over de westerse samenlevingen tussen 1750 en 1815 aan de hand van vragen of een afgebakende opdracht kritisch analyseren, hoofd- en bijzaken erin van elkaar onderscheiden en er de nodige gegevens uit halen om een probleemstelling te beantwoorden (ET 15, 17, 18, 19).
- 82 uit de aangereikte of zelf gevonden historische informatiebronnen over de westerse samenlevingen tussen 1750 en 1815 een standpunt halen en daarover zelfstandig een vraag formuleren en eventueel een eigen standpunt beargumenteren (ET 20, 22, 25).
- 83 aan de hand van gerichte vragen, historische documenten over de westerse samenlevingen tussen 1750 en 1815 met elkaar vergelijken en hieruit een gefundeerd besluit trekken (ET 21).

➔ Specifiek Pedagogische Wenken bij LPD 81, 82, 83 (Leerplan GO!, nr. 2012/010):

“Fragmenten uit de The Patriot (Emmerich - 2000), een spektakelfilm met de Amerikaanse Revolutie als achtergrond. De leerlingen onderzoeken via een aantal gerichte vragen en opdrachten de historiciteit van de film. Wat klopt er met de historische feiten en wat is ‘aangedikt’ (fictie/non-fictie). Een samenvatting van de discussies rond deze film is te vinden op www.film-engeschiedenis.ugent.be.”

Lesdoelstellingen

- 1) De leerlingen kunnen de inhoud van een historische speelfilm correct contextualiseren in tijd en ruimte.
- 2) De leerlingen kunnen het analysemodel van Chris Vogel, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de filmische, narratieve en symbolische laag, toepassen.
- 3) De leerlingen kunnen een eigen, theoretisch gefundeerd, oordeel maken over de kwaliteit van de historische speelfilm 'The Patriot' (2000).

Bibliografie

Bekers, Kristel. Peter Magerman en Kris Merckx. *Storia 4 ASO: leerboek*. Lier: Van In, 2000.

Clancy, Mark. "The war of independence in feature films: The Patriot (2000) and the 'special relationship' between Hollywood and Britain." *Historical Journal of Film, Radio and Television* 25, nr. 4 (2005): 523-45.

Lenaerts, Robert en Ludo Smeulders. *Memo 4: Nieuwe Tijden*. Antwerpen: De Boeck, 2003.

Leuridan, Lieselot. "The Patriot." Instituut voor publieksgeschiedenis (UGent), geraadpleegd 13.05.2023, <https://www.ipg.ugent.be/nl>.

Ross St. George Jr., William. "The Patriot (review)". *The Journal of American History* 87, nr. 3 (2000): 1146-8.

Draaiboek

➔ Media

Mentimeter, werkbundel, computers, koptelefoons en oortjes.

➔ Instap (10 min)

Als instap laat ik de leerlingen via de woordenwolk-functie binnen de applicatie 'Mentimeter' in kernwoorden herhalen over welke leerstof we de voorbije weken hebben gewerkt ('De Amerikaanse Revolutie (1773-1783)'). Hiermee wordt de voorkennis betreffende de leerstof geactiveerd, waardoor enerzijds het doorlopen van de filmanalyse vlotter zal verlopen en anderzijds nieuwe kennis kan worden ingehaakt aan eerder opgedane kennis.

Hierna vertelt de leerkracht hoe de huidige twee lessen het sluitstuk vormen van het algemene onderwerp van de 'Amerikaanse Revolutie (1773-1783)'. Anders dan de voorgaande lessen, staat deze les echter niet in het teken van het verwerven van nieuwe inhoud over de Amerikaanse Revolutie maar wel van het aanleren van een historisch-kritische manier om historische speelfilms te analyseren. Concreet zullen de leerlingen aan de slag gaan met de Amerikaanse film 'The Patriot' (2000) geregisseerd door de Duitse filmregisseur Roland Emmerich.

Als laatste stap van de instap, worden de vragen uit de werkbundel klassikaal overlopen zodat er geen onduidelijkheden bestaan over wat er precies van de leerlingen wordt verwacht.

➔ Historische filmanalyse (groepswerk)

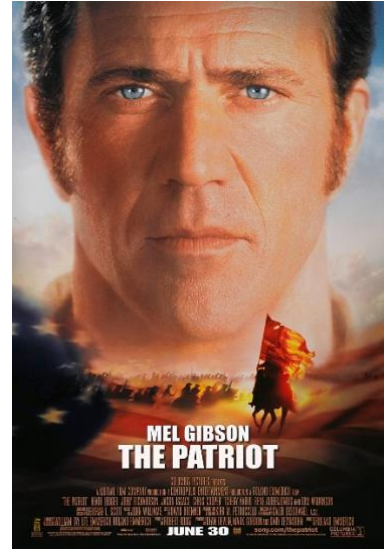
Zie werkbundel vanaf volgende pagina.

Werkbundel – analyse van de historische speelfilm ‘The Patriot’

(1) Productie- en historische context

(1.1) Aan de start van een grondige filmanalyse is het belangrijk om een goed beeld te krijgen van de **productiecontext** betreffende de historische speelfilm. Ga online op zoek naar de onderstaande gegevens over ‘The Patriot’. Maak hiervoor gebruik van de website: <https://www.imdb.com/>.

Regisseur	<i>Roland Emmerich</i>
Jaar van uitgave?	<i>2000</i>
Land van productie?	<i>Verenigde Staten</i>
Acteurs: - Benjamin Martin - Gabriel Martin - Charlotte Selton - William Tavington - Charles Cornwallis	<i>Mel Gibson Heath Ledger Joely Richardson Jason Isaacs Tom Wilkinson</i>
Nominaties en/of prijzen?	<i>Genomineerd voor 3 Oscars</i>

(1.2) Vervolgens is het belangrijk om grondig stil te staan bij de **historische context** waarbinnen de historische speelfilm zich afspeelt. Concreet speelt het verhaal van ‘The Patriot’ zich af tijdens de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog (1773-1783). De voorbije weken hebben jullie uitgebreid les gehad over dit onderwerp. Maak gebruik van de cursus, je eigen notities en eventueel het internet om volgende herhalingsvragen op te lossen.

- Tot welk imperium behoorden de 13 kolonies in Noord-Amerika?
Het Britse imperium
- Waarom heerste er onvrede in de 13 kolonies in de tweede helft van de achttiende eeuw?
Leg onderstaande termen uit.
 - belastingen (tip: Stamp Act, 1765):
Na de Britse overwinning tegen Frankrijk in de zeer dure Frans-Indiaanse Oorlog (1754-1763), verhoogde de Britse koning George III de belastingen voor de Amerikaanse kolonisten. Eén van deze verhogingen kwam er via de ‘Stamp Act’ (1765) waardoor via staatszegels belastingen werden geheven op bijna alles wat van papier was gemaakt: kranten, akten, boeken, ...
 - economische afhankelijkheid (tip: Act of Navigation, 1651):
Op economisch vlak waren de 13 kolonies zeer afhankelijk van het Britse ‘moederland’. Zo stelde de ‘Act of Navigation’ (1651) dat de in- en uitvoer van Amerikaanse goederen diende te gebeuren via Britse bemiddeling.
 - verbod op westwaartse uitbreiding
Met het wegvallen van de Franse dreiging aan de westgrens van de 13 kolonies, hoopten de Amerikaanse kolonisten nu zelf deze vruchtbare grond te kunnen ontginnen. Echter wees de Britse koning George III dit gebied toe aan de Indiaanse bevolking om zo hun steun te behouden. Amerikaanse kolonisten werden bijgevolg verboden om de westelijke gebieden te betreden.

- Wat was de 'Boston Massacre' (1770)? Op welke manier bracht dit extra ongenoegen bij de Amerikaanse kolonisten?

Dit was een uit de hand gelopen demonstratie tegen de verhoogde belastingen aan een douanekantoor te Boston. De kwade menigte begon met sneeuwballen en bakstenen naar de gestationeerde Britse soldaten te gooien, waarna de soldaten het vuur openden en vijf demonstranten werden gedood. Deze gebeurtenis lokte overal in de 13 kolonies anti-Britse reacties uit.

- Wat was de 'Boston Teaparty' (1773)? Hoe bracht dit de Amerikaanse Revolutie in een stroomversnelling?

Dit was een protestactie tegen een nieuwe economische maatregel van Engeland waardoor de Britse Oost-Indische Compagnie het monopolie verkreeg op de Amerikaanse invoer van thee. Amerikaanse kolonisten verkleed als indianen klommen aan boord van Engelse schepen en gooiden de theevoorraad in het water.

Engeland reageerde op zeer strenge manier op deze protestactie (sluiting van de haven van Boston, opleggen van een hoge schadevergoeding aan de kolonies en het opleggen van een strenger -meer Brits gecontroleerd- bestuur in de staat van Massachusetts), wat leidde tot een climax aan frustraties bij de Amerikaanse kolonisten.

- Wanneer verklaarden de 13 kolonies zich onafhankelijk?

4 juli 1776 (goedkeuring van Onafhankelijkheidsverklaring door het congres; stemming gebeurde twee dagen eerder)

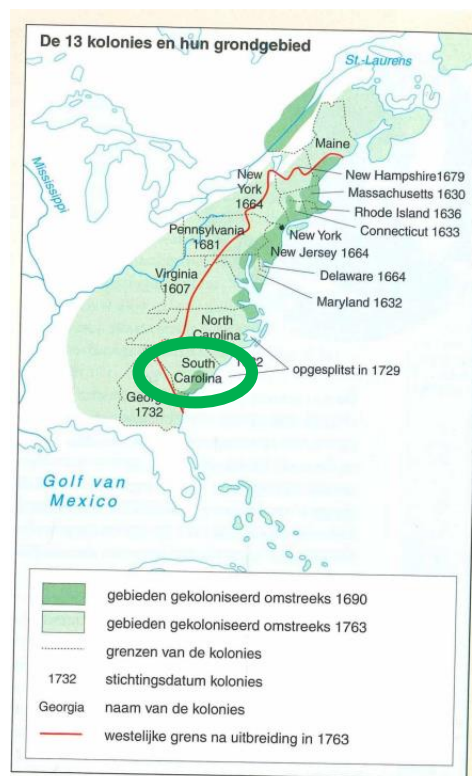
- Wie was één van de belangrijkste bondgenoten van de 13 kolonies in hun onafhankelijkheidsstrijd?

Frankrijk

- Wat werd er beslist op de Vrede van Parijs in 1783?

Britse erkenning van onafhankelijkheid van de 13 kolonies

- Waar speelt het verhaal van 'The Patriot' zich precies af? Duid dit aan op de kaart.

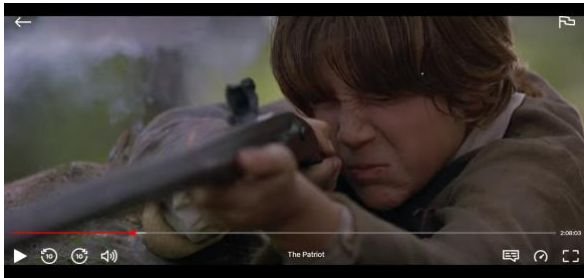

Bron: Memo 4.

(2) Analyse van de FILMISCHE laag

Voor de analyse van **de filmische laag**, wordt er nagedacht over de manier hoe het verleden precies wordt uitgebeeld. Hiervoor dien je te letten op zaken zoals: decors, kostuums, gebruiksvoorwerpen, camerastandpunten, beelduitsneden (long shot, medium shot of close up), beeldovergangen, camerabewegingen, geluid, montage en intertekstualiteit. Heb hierbij niet alleen aandacht voor wat je precies ziet, maar ook de manier waarop het verleden wordt afgebeeld.

(2.1) Analyseer onderstaand fragment: Britse troepen lopen in hinderlaag (00:34:35 – 00:37:55)

Vraag 1: bekijk de kostuums en de wapenuitrusting van de Britse soldaten en vergelijk deze met (historische) afbeeldingen van Britse soldaten uit de achttiende eeuw (“roodrokken”). Werd er veel aandacht gegeven om dit realistisch weer te geven?

Ja, de kostuums en wapens worden zeer accuraat weergegeven. Zo bevatten de kostuums zeer veel details die overeenkomen met historische afbeeldingen (kleuren, knoppen, riemen, rugzakken, ...). Ook de wapens -vuursteenmusketten- zijn zeer realistisch weergegeven (close-ups op werking van mechanisme, rookvorming, geluiden, ...).

Vraag 2: Met welke instantie hebben de filmmakers samengewerkt om de kostuums en wapens uit de film op deze manier weer te geven?

De filmmakers werkten samen met de Smithsonian Institute, een geschiedkundig onderwijs- en onderzoeksinstituut, om de kostuums en gebruikte attributen zo historisch accuraat mogelijk weer te geven.

Vraag 3: Waarom zou een filmmaker zo veel aandacht besteden aan het zo historisch accuraat weergeven van soldaten, wapenuitrustingen en andere attributen?

Dit geeft een gevoel van historische authenticiteit bij de kijker en draagt bij tot het gevoel dat de film een direct venster biedt op het verleden.

Vraag 4: Tijdens de hinderlaag wisselt het standpunt van de camera constant van zowel het perspectief van Benjamin en zijn zonen als de Britse soldaten. Welk effect beoogt de filmmaker hiermee te bekomen?

Als kijker krijg je het gevoel beide standpunten van de hinderlaag mee te maken. Enerzijds zie je de hinderlaag vanuit Brits perspectief en anderzijds vanuit het perspectief van Benjamin en zijn zonen. De constante verandering van perspectief geeft de kijker het gevoel zelf middenin de hinderlaag te zitten.

Vraag 5: Tijdens het eerste deel van de hinderlaag wordt er geen gebruik gemaakt van muziek. Welk effect genereert dit?

Dit genereert zowel een gevoel van realisme als een gevoel van spanning bij de kijker. Zo hoor je enkel de geluiden van muskettenvuur en de angst bij de soldaten.

(2.2) Analyseer onderstaand fragment: Thomas en de Amerikaanse gewonden worden gedood (00:29:45 – 00:32:48).

Vraag 1: Waarom worden er in deze scene veel close-ups gebruikt van de personages?

Via close-up beelden kunnen de expressies en emoties van de verschillende personages veel beter worden overgedragen op de kijker. Zo zien we de arrogantie en boosaardigheid van Tavington, de wanhoop van Benjamin die Thomas nog probeert tegen te houden, de bloedende wonde in de borst van Thomas, het lijkleek worden van het gezicht van Thomas, de tranen en het verdriet in de ogen van Benjamin en kinderen, ... Hiermee poogt de filmmaker bij de kijker niet alleen emoties los te maken, maar ook de inleving te vergroten.

Vraag 2: Waarom wordt bij het moment van de dood van Thomas slow-motion effecten gebruikt?

Enerzijds leidt het gebruik van slow-motion effecten voor een extra dramatisch effect en een uitvergroting van de impact van de gebeurtenissen. Anderzijds zorgt het gebruik van slow-motion effect ook voor een zekere spanning. Zo is het voor de kijker nog enkele seconden spannend of dat Tavington nu wel of niet zal vuren op Thomas.

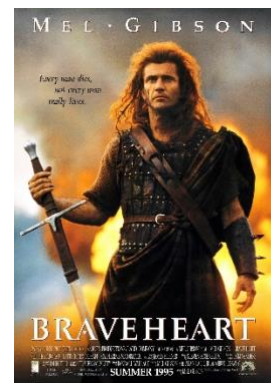
Vraag 3: Op welke manier wordt muziek in het fragment muziek en geluid gebruikt?

Er wordt opzwellende muziek gebruikt in de aanloop van het gewerschot van Tavington. Dit heeft tot doel om spanning op te bouwen. Verder hoor je klokgeluiden bij de dood van Thomas, wat een kerkelijke connotatie van een begrafenis bij de kijker kan opleveren. Ten slotte zwelt de melancholische muziek verder aan wanneer de Amerikaanse soldaten worden gedood, de plantage wordt afgebrand en Gabriel en het huispersoneel wordt meegenomen door de Britse soldaten. De muziek zorgt voor een extra dramatisch effect bij de ingrijpende gebeurtenissen en zorgt ervoor dat de kijker zeker aan de kant van Benjamin Martin staat.

(2.3) Analyseer de covers en korte inhoud van beide films

Braveheart (1995):

“William Wallace is a Scottish rebel who leads an uprising against the cruel English ruler Edward the Longshanks, who wishes to inherit the crown of Scotland for himself. When he was a young boy, William Wallace's father and brother, along with many others, lost their lives trying to free Scotland. Once he loses another of his loved ones, William Wallace begins his long quest to make Scotland free once and for all, along with the assistance of Robert the Bruce”. (<https://www.imdb.com>)

The Patriot (2000):

“It is 1776 in colonial South Carolina. Benjamin Martin, a French-Indian war hero who is haunted by his past, now wants nothing more than to live peacefully on his small plantation, and wants no part of a war with the most powerful nation in the world, Great Britain. Meanwhile, his two eldest sons, Gabriel and Thomas, can't wait to enlist in the newly formed "Continental Army." When South Carolina decides to join the rebellion against England, Gabriel immediately signs up to fight...without his father's permission. But when Colonel William Tavington, British dragoon, infamous for his brutal tactics, comes and burns the Martin Plantation to the ground, tragedy strikes. Benjamin quickly finds himself torn between protecting his family, and seeking revenge along with being a part of the birth of a new, young, and ambitious nation”. (<https://www.imdb.com>)

Vraag 1: Wat valt er op aan beide covers van de films?

Beide covers lijken heel sterk op elkaar. Het hoofdpersonage, steeds gespeeld door Mel Gibson, staat gewapend op de voorgrond terwijl er gewelddadige taferelen op de achtergrond staan afgebeeld.

Vraag 2: Wat valt er op aan de korte inhoud van de beide films?

Beide film bezitten een zeer gelijkaardig verhaal. Het personage dat Mel Gibson vertolkt, is steeds een figuur die een opstand leidt in de naam van de vrijheid tegen de onderdrukkende grootmacht Engeland.

Vraag 3: Hoe heten we het fenomeen waarin historische speelfilms in hun representatie van het verleden vaker naar andere films, dan naar het verleden zelf verwijzen?

Intertekstualiteit

(3) Analyse van de NARRATIEVE laag

Voor de analyse van **de narratieve laag**, wordt er nagedacht over het verhaal dat in de historische film wordt gebracht. Concreet staan twee kernvragen centraal: ‘waar gaat de film over?’ en ‘hoe wordt de geschiedenis verteld?’. Hiervoor dien je te letten op zaken zoals: chronologie, oorzaak-gevolg structuren, de narratieve structuur (begin-midden-einde), de gekozen hoofdrolspelers (individuen versus groepen), de éénduidigheid of eerder complexiteit waarmee het verhaal wordt voorgesteld, de dramatisering van het verleden ter bevordering van inleving, identificatie en sensatie, ...

(3.1) Analyseer onderstaand fragment: revolutionaire sfeer in Charles Town (00:09:35 – 00:11:02).

Vraag 1: Beschrijf wat je ziet.

Kwade menigte in Charles Town, mensen schieten met musketten in de lucht, mensen hangen en verbranden poppen van de Britse koning George III, mensen schreeuwen “hang ze allemaal”, een kolonist (Peter Howard) spreekt de menigte toe over zijn frustraties t.a.v. de Britse kroon

Vraag 2: Waar is de publieke spreker (Peter Howard) zo kwaad over?

Hij is kwaad over de hoge belastingen die de Britse kroon oplegt aan de 13 kolonies.

Vraag 3: Geeft dit een representatief beeld over de oorzaken van de ontevredenheid binnen de 13 kolonies?

Neen, dit geeft slechts een deel van de verschillende redenen weer betreffende de ontevredenheid binnen de 13 kolonies. Zo was er ook ontevredenheid over de sterke economische afhankelijkheid t.a.v. Engeland en het verbod op westwaartse uitbreiding na de Frans-Indiaanse Oorlog. Verder had het incident van de Boston Massacre (1770) de publieke opinie t.a.v. Engeland ook al sterk verzuurd.

Vraag 4: Rekening houdend met de bezorgdheden van een hedendaagse (Amerikaanse) burger, waarom denk je dat er in de film vooral op deze oorzaak wordt gefocust? (⇔ cf. symbolische laag)

Omdat het betalen van te hoge belastingen en een te dwingende overheidsinmenging nog steeds gevoelige onderwerpen zijn voor de hedendaagse Amerikaanse burgers. Deze oorzaken staan dus toe om je als hedendaagse Amerikaanse burgers te identificeren met de bezorgdheden van de Amerikaanse burgers uit de achttiende eeuw. Oorzaken zoals het verbod op westwaartse expansie sluiten helemaal niet meer aan bij de bezorgdheden van hedendaagse burgers, wat een oorzaak zou kunnen zijn waarom de filmmaker heeft beslist om dit niet te vermelden.

Vraag 5: schrap wat niet past.

Het focussen op historische oorzaken in historische speelfilms waarmee een hedendaagse kijker zich het best mee kan identificeren ~~bevoordert~~ **beperkt** de historische distantie tussen het heden en het verleden.

(3.2) Analyseer onderstaand fragment: provincievergadering van de staat Zuid-Carolina te Charles Town (00:11:02 - 00:15:29).

Vraag 1: Wat gebeurt er in het fragment?

Er wordt een discussie gehouden of dat de staat Zuid-Carolina, één van de dertien kolonies, de strijd naar onafhankelijkheid van de Amerikaanse kolonies tegenover Engeland gaat steunen of niet.

Vraag 2: Welke twee groepen en bijhorende standpunten worden tijdens de discussie duidelijk?

Enerzijds is er een groep loyalisten die de Amerikaanse natie niet erkent en bij Engeland wenst te blijven. Anderzijds is er een groep revolutionairen die de Amerikaanse natie erkent en van Engeland wil afscheuren.

Vraag 3: Zijn deze twee groepen representatief met de toenmalige opinies betreffende de Amerikaanse onafhankelijkheid. Stonden er tijdens de Amerikaanse Revolutie werkelijk twee groepen tegenover elkaar?

Neen, de historische werkelijkheid is nooit zo zwart-wit. Zo waren er bijvoorbeeld ook Amerikaanse kolonisten die bij Engeland wensten te blijven als er meer zelfbestuur en vertegenwoordiging in het Britse parlement werd verwezenlijkt. Deze complexiteit wordt door de filmmakers niet weergegeven in ruil voor een vereenvoudigde strijd tussen twee groepen.

Vraag 4: Welke twee oorzaken voor het ongenoegen van de Amerikaanse bevolking worden door Benjamin Martin aangehaald?

*Eenzijds opnieuw de hoge belastingen zonder vertegenwoordiging in het Britse parlement.
Anderzijds het gebrek aan zelfbestuur van de Amerikaanse kolonies.*

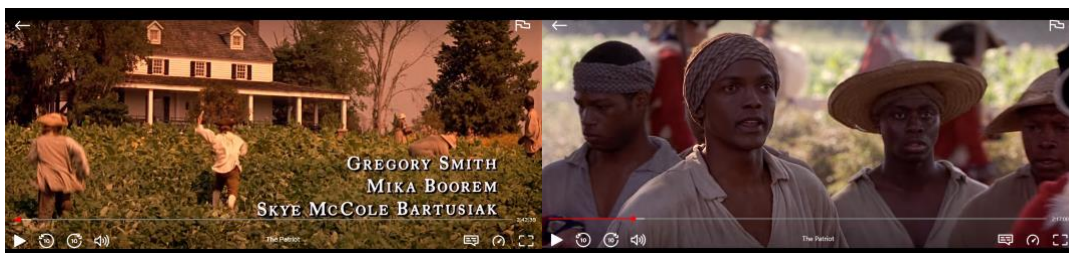
Vraag 5: Was er dan helemaal geen zelfbestuur in de 13 kolonies? Waarom denk je dat dit aspect niet diepgaand wordt toegelicht?

Jawel, er was zelfs een hoge mate van zelfbestuur en politieke autonomie in de 13 kolonies. De mate van autonomie en de bestuurlijke organisatie van de kolonies is waarschijnlijk te complex om toe te lichten in de 'format' van een 'blockbuster'-film. Daarnaast is het narratief van een compleet onderdrukte Amerikaanse natie een éénduidiger en rechtlijniger verhaal om te volgen voor de kijker.

Vraag 6: Hoe probeert de filmmaker ervoor te zorgen dat je als kijker identificeert en meeleeft met het personage van Benjamin Martin?

Benjamin Martin is een personage dat reeds de gruwelen van de oorlog heeft meegemaakt en de andere mensen hiervoor waarschuwt. Verder vertelt hij hoe hij reeds zijn vrouw heeft verloren en moet zorgen voor zijn kinderen. Hiermee probeert de filmmaker duidelijk in te spelen op de emoties van de kijker, wat verder inleving en identificatie vergroot.

(3.3) Analyseer onderstaande fragmenten (00:01:27 – 00:03:55 + 00:27:33 – 00:28:06)

Vraag 1: beschrijf hoe het leven op de plantage van Benjamin Martin wordt voorgesteld?

Het plantageleven ziet er relatief vredig uit. Verschillende zwarte mensen zijn er aan het werk (zowel op de velden als in het huishouden) maar zonder enige vorm van repressief of streng toezicht. Wanneer de koetsier een brief langsbrengt, geeft hij dit op een zeer beleefde en respectvolle wijze af aan de zwarte huishoudster. Er is geen enkele vorm van onderdrukking of slechte behandeling van zwarte mensen te zien.

Vraag 2: hoe beschrijven de zwarte mannen zich wanneer Tavington hen aanspreekt?

Ze beschrijven zichzelf niet als slaven, maar als vrijgemaakte arbeiders.

Vraag 3: Denk terug aan de lessen van voorgaande weken. Is dit beeld betreffende het plantageleven representatief met het zuidelijke plantageleven op het einde van de achttiende eeuw?

Neen, helemaal niet. In de zuidelijke staten van Amerika was slavernij veeleer de norm dan de uitzondering. Zo woonden er in 1776 maar liefst honderdduizend slaven in de staat Zuid-Carolina. Hier werden zwarte mensen enorm slecht behandeld en gezien als minderwaardig ten aanzien van blanken.

Geregeld werd er evenwel geprotesteerd tegen de gedwongen slavernij. Zo verscheen er in 1700 in Massachusetts een anti-slavernijpamflet ("The selling of Joseph") geschreven door de puriteinse rechter Samuel Sewall (1652-1730). Er waren dus ook verschillende plantagebezitters -voornamelijk zowel diep religieuze als progressieve denkers- die principieel waren gekant tegen slavernij. Bijgevolg vond men in elke Amerikaanse staat ook vrije zwarte werknemers die werden betaald voor de arbeid die ze leverden.

Het is opvallend hoe de filmmaker heeft gekozen om deze kleine -veel minder representatieve- maatschappelijke groep van vrije zwarte werknemers weer te geven, in plaats van de grote groep slaven.

Vraag 4: Ga op zoek naar de historische figuur waarop het fictieve personage van Benjamin Martin is gebaseerd. Hoe verhield hij zich ten aanzien van zwarte mensen?

Het personage Benjamin Martin is gebaseerd op een combinatie van verschillende personages, maar met een focus op Francis Marion (1732-1795), een veteraan uit de Frans-Indiaanse Oorlog die tijdens de Amerikaanse Revolutie -net zoals in de film- verschillende guerrilla-aanvallen uitvoerde op Britse troepen vanuit zijn basis in de moerassen van Zuid-Carolina. Opvallend is hoe hij ook een plantage-eigenaar was, echter wel mét slaven.

Vraag 5: Waarom denk je dat de filmmaker ervoor gekozen heeft om zowel het plantage-leven als het personage van Benjamin Martin op deze manier voor te stellen? (⇔ cf. symbolische laag)

De filmmaker wil voornamelijk dat de kijker zich kan identificeren en inleven in het personage van het hoofdpersonage Benjamin Martin. Het zou als kijker veel moeilijker zijn oprecht te identificeren en mee te leven voor een personage die ook enorm veel leed veroorzaakt bij slaven. Hierdoor maakt de filmmaker enkele ingrepen en aanpassingen om het personage van Benjamin Martin meer te laten inpassen binnen onze huidige waarden en normen.

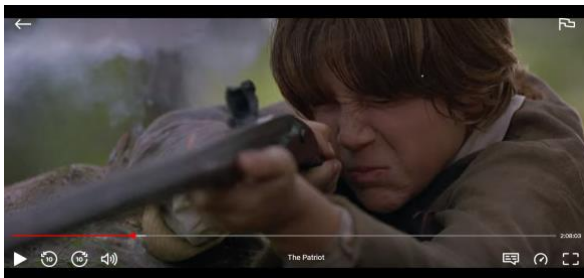
(4) Analyse van SYMBOLISCHE laag

Voor de analyse van **de symbolische laag**, wordt er nagedacht over de betekenis van de film. Concreet dien je op zoek te gaan naar de waarden en normen die in de film vervat zitten. Het is niet alleen belangrijk om de aanwezige waarden en normen bloot te leggen, maar ook na te gaan of dat deze ook historisch of veeleer actueel zijn. Hiervoor breng ik kort de reflectiethese van de Franse literatuurcriticus en -theoreticus Roland Barthes (1915-1980) in herinnering. Hij stelde hoe een historische film veeleer een weerspiegeling bevatte van de maatschappelijke waarden en normen van de periode waarin de film werd geproduceerd. Hierdoor vertelt een historische film dus vaak meer over de tijd waarin de film uitkwam, dan de tijd die de film probeert te representeren.

Let bij je analyse dus goed op volgende zaken: wat is de betekenis van de film(fragmenten)?, welke waarden en normen herken je?, zijn deze actueel of historisch?, herken je situaties die kunnen worden geactualiseerd?, ...

In het vorige onderdeel kwamen reeds enkele elementen van de symbolische laag aan bod. Denk bijvoorbeeld terug aan de focus op historische oorzaken die nog steeds herkenbaar zijn voor hedendaagse Amerikaanse burgers en de aanpassingen van het personage van Benjamin Martin om beter aan te sluiten bij de hedendaagse waarden en normen betreffende ongelijkheid en slavernij. In dit laatste onderdeel ligt de focus specifiek op de reacties op de film langs Amerikaanse en Engelse zijde.

(4.1) Analyseer opnieuw onderstaand fragment: Britse troepen lopen in hinderlaag (00:34:35 – 00:37:55)

Vraag 1: Wat is het meest opvallende aan dit fragment? (tip: wie helpt Benjamin Martin?)

Het is zeer opvallend dat minderjarige kinderen de wapens opnemen tegen de Britse troepen. Ook geeft Benjamin Martin zeer gerichte instructies aan zijn kinderen hoe ze zo efficiënt mogelijk de vijand moeten doden ("Dood eerst de officieren, dan de soldaten").

Vraag 2: Aan welke hedendaagse maatschappelijk fenomeen uit de Verenigde Staten zou je dit kunnen koppelen?

Het recht op wapendracht, de debatten over wapenwetgeving en 'school shootings'.

Vraag 3: Lees onderstaande tekst over de Amerikaanse reacties bij uitgave van de film 'The Patriot' en los de vraag op.

"The most salient issue for many American commentators was **gun control**. The issue has long been a divisive one in American politics; those who oppose controls cite the Second Amendment of the Constitution, which guarantees 'the right to bear arms', while those who favour controls point to the

accompanying reference to 'a well regulated militia'. This debate was particularly fierce at the turn of the millennium. In 1999, the Columbine school killings had given a new impetus to the movement toward some form of gun control, putting the issue back on top of the national agenda. Then, in 2000, the publication of Michael Bellesiles' 'Arming America' provoked a storm of controversy. Bellesiles argued that gun ownership in colonial times was not as widespread as commonly assumed. Although his research was later considered to be flawed, Bellesiles' findings initially seemed to signal that gun rights were not a genuine part of the legacy of the American Revolution.

In this context, *The Patriot* appeared to be stridently polemical. Gun rights advocates saw in the story of Benjamin Martin a dramatisation of the very basis of the right to bear arms, while opponents focussed on the scene in which Martin passes muskets to his two adolescent sons, instructing them to 'start with the officers and work your way down'. This, it was argued, was too reminiscent of the recent tragedy at Columbine, in which two teenage boys killed their teachers and classmates with automatic weapons".

Bron: Clancy, Mark. "The war of independence in feature films: *The Patriot* (2000) and the 'special relationship' between Hollywood and Britain." *Historical Journal of Film, Radio and Television* 25, nr. 4 (2005): 534-5.

Vraag 4: Op welke twee manieren werd de inhoud van de historische speelfilm gekoppeld aan twee hedendaagse maatschappelijke problematieken?

Eenzijds werd de film -meer bepaald deze scene- door conservatieve stemmen ingezet om het belang van het recht op wapendracht in de verf te zetten om zo verder ook de vraag tot strengere wapenwetgeving tegen te gaan. Anderzijds werd de film door progressieve stemmen als shockerend ervaren gezien de sterke gelijkenissen met het recente schietincident in een school te Columbine. Zij zetten de scene veeleer in om te strijden voor strengere wapenwetgeving.

(4.2) Analyseer onderstaand fragment: Tavington steekt kerk met inwoners in brand (01:58:21 – 02:01:10)

Vraag 1: Wat gebeurt er in de scene?

Tavington laat alle inwoners van een dorp in de kerk samenbrengen en ondervraagt hen om de locatie van Benjamin Martin en zijn militie op te geven. Nadat één van de burgers uit angst de informatie opgeeft, sluit Tavington de deuren en brandt de kerk -samen met alle mensen erin- af.

Vraag 2: Hoe wordt het Engelse personage Tavington voorgesteld?

Als een massamoordenaar die zonder enige wroeging onschuldige burgers op een gruwelijke wijze om het leven brengt.

Vraag 3: Denk je dat dit een representatief beeld is van het verleden?

eigen mening

Vraag 4: Doet deze scene je aan andere gebeurtenissen uit andere periodes uit het verleden denken?

eigen mening

Vraag 5: Lees onderstaande tekst over de reactie in Groot-Brittannië op de film 'The Patriot' en los de bijhorende vragen op.

"It was not the film critics but journalists and historians who expressed the greatest outrage and indignation over the film. A full month before 'The Patriot' was released in Britain, the historian Andrew Roberts warned readers of 'The Express' about the 'bracingly anti-British film' to come, and argued that 'an insidious form of genuine racism' could be found in Hollywood's portrayal of the British in recent years. Roberts' argument centred on notions of **Britain's loss of cultural control**. [...]

The WWII submarine drama 'U-571' (2000), for example, was criticized for portraying the capture of a German enigma by the American Navy, while it was actually the Royal Navy that captured the machine. 'Saving Private Ryan' dramatized D-Day without mentioning the involvement of British troops. 'Titanic' (1997) showed British officers of the ill-fated ship locking the gates to steerage class and thereby preventing less affluent passengers from reaching the lifeboats. And films such as 'Braveheart' (1996) celebrated anti-English causes.

Another common complaint in these articles was that **villainous characters** were routinely played by British actors; a well-educated English accent, in particular, had come to serve as a sufficient shorthand for villainy. Furthermore, British actors regularly played villainous roles even if the villain was not British. [...]

Consistently, two scenes in 'The Patriot' were found to be the most objectionable, and these both involved Colonel Tavington, a character based on Colonel Banastre Tarleton, who led the Green Dragoons in South Carolina during 1780. [...] In the other scene, he orders his troops to gather the civilians of a village in their local church, and then to lock the church's doors and set it ablaze, killing them all. As many writers noted, there was little historical evidence to justify this scene. This scene, was based on an actual wartime atrocity, but not one committed in the War of Independence or by the British. It was in **the French village of Radour-Sur-Glane**, and in June 1944, that the German SS locked the village's inhabitants in their church and set it on fire. Hollywood was, in the eyes of some British

observers, associating Britain's conduct in the War of Independence with German war crimes from the Second World War. 'The Patriot' was labelled 'the film that says we're Nazi's' by the 'Daily Telegraph' and 'a blood libel on the British people'. [...]

As a result, as far as 'The Patriot' is concerned, was an unmitigated disaster at the British box office.

Bron: Clancy, Mark. "The war of independence in feature films: The Patriot (2000) and the 'special relationship' between Hollywood and Britain." Historical Journal of Film, Radio and Television 25, nr. 4 (2005): 534-5.

Vraag 6: waarom was de film een flop bij de Britse box-office?

(-) De film houdt vast aan het hedendaagse hardnekkige stereotiep van de Britse slechterik, zoals de laatste jaren in veel films voorkomt (Braveheart, Titanic, ...)

(-) De film pretendeert het verleden weer te geven maar maakt zich schuldig aan zogenaamde 'valse uitvindingen' van het verleden: er zijn nergens historische bronnen dat er een gelijkaardige gebeurtenis zoals de kerk-scene zich heeft voorgedaan tijdens de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog.

(-) Beeldvorming van de Britten als Nazi's.

Vraag 7: wat is het verschil tussen 'ware' uitvindingen en 'valse' uitvindingen in een historische film?

Een ware uitvinding zijn uitvindingen die plausibel zijn wanneer je ze afweegt t.o.v. wat algemeen geweten is over het verleden. Concreet zijn het uitvindingen die waarachtig zijn en gebaseerd zijn op historische data. Verder gaan dit soort uitvindingen veelal in dialoog met andere interpretaties van het verleden zoals beschreven in artikels en/of boeken.

Een valse uitvinding zijn uitvindingen die niet plausibel zijn wanneer je ze afweegt t.o.v. wat algemeen geweten is over het verleden. Concreet zijn het uitvindingen die niet waarachtig zijn en niet gebaseerd zijn op bronnenmateriaal of feiten. Verder gaan dit soort uitvindingen niet in dialoog met andere interpretaties van het verleden zoals beschreven in artikels en/of boeken.

(5) BESLUIT

Probeer op basis van je voorgaande bevindingen met betrekking tot de filmische, narratieve en symbolische laag, een uitspraak te doen over de kwaliteit van de historische speelfilm 'The Patriot' (2000).

Filmisch:

- *De filmmakers hebben heel veel tijd en moeite gestopt in het zo betrouwbaar mogelijk weergeven van kostuums, voorwerpen de decors. Hiervoor werd samengewerkt met de Smithsonian Institution. Hiermee beogen de filmmakers een gevoel van historische authenticiteit over te brengen bij de kijkers.*
- *De filmmakers zetten ook camerabewegingen, montagetechnieken, close-ups en muziek in om enerzijds de inleving bij de kijker te vergroten en anderzijds emoties en betrokkenheid ten aanzien van de personages te veroorzaken.*
- *Er is duidelijk sprake van intertekstualiteit met andere films met een gelijkaardige structuur en thematiek zoals 'Braveheart'.*

Narratief:

- *Op narratief niveau bezit de film een hele klassieke structuur van begin, midden en einde waarin een slechterik, Tavington, het evenwicht verstoort en de held, Benjamin Martin, het evenwicht terug herstelt. Het is duidelijk een verhaal waarin de focus ligt op individuen.*
- *De film maakt duidelijk narratieve keuzes die ingaan tegen de complexiteit van het verleden. Concrete voorbeelden hiervan zijn: het reduceren van de diversiteit aan oorzaken van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsstrijd, het voorstellen van het maatschappelijke debat over de onafhankelijkheidskwesitie als een binaire tegenstelling van pro- of contra en de keuze om bij de voorstelling van de plantage-economie in het zuiden geen focus te leggen op slavernij maar wel op vrije arbeiders. Bij dit alles wordt weinig tot geen aandacht gegeven voor de dieperliggende structuren en maatschappelijke processen.*
- *De film zet sterk in op het dramatiseren van het verleden ten voordele van het veroorzaken van inleving, identificatie en historische sensatie bij de kijker.*
- *De film maakt gebruik van 'valse uitvindingen' die niet gebaseerd zijn op historische bevindingen of feiten. Zo verwijst de scene waarin een dorpskerk met alle inwoners erin wordt afgebrand naar een gebeurtenis uit WO II.*

Symbolisch:

- *We herkennen in de hoofdpersonages in de film langs Amerikaanse kant voornamelijk waarden en normen die voor de hedendaagse burger nog steeds van belang zijn (belastingkwesities, belang van een lage overheidsinmenging en geen racistische uitingen).*
- *Binnen de Amerikaanse context, kunnen een aantal onderwerpen/scenes van de film in verband worden gebracht met actuele thema's zoals opvattingen over de wapenwetgeving en 'school shootings'.*
- *De film maakt zich ook schuldig aan het portretteren van bepaalde stereotypen zoals 'de Britse schurk' voor het personage van Tavington.*

Gebaseerd op al dit voorgaande, kan je stellen dat The Patriot geen representatieve weergave van het verleden is.